CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Юридичний факультет

Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету
____проф. Віталій ГОРДЄЄВ
«28» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ
вибіркова навчальна дисципліна

Освітня програма: «Право»
Спеціальність: 081 Право
Галузь знань: 08 Право
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Юридичний факультет
Мова навчання: українська

Чернівці, 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні питання європейської інтеграції України» складена відповідно до освітньої програми «Право» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право.

Розробники:
Вайцеховська Оксана Романівна, *професор, доктор юридичних наук, професор*
Іванюк Руслан Васильович, *асистент, PhD, асистент*

Викладачі, що забезпечують читання даної дисципліни
Вайцеховська Оксана Романівна, *професор, доктор юридичних наук, професор*
Іванюк Руслан Васильович, *асистент, PhD, асистент*

Затверджено на засіданні кафедри Міжнародного права та порівняльного правознавства
Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

В.о. завідувача кафедри
міжнародного права
та порівняльного правознавства ____ **д.ю.н., проф. Світлана КАРВАЦЬКА**

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету
Протокол № 1 від «28» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії ____ **PhD, ас. Лаура БЗОВА**

Метою вивчення дисципліни **«Актуальні питання євроінтеграції України»** є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок у сфері інтеграції України до Європейського Союзу, зокрема етапів розвитку відносин України з ЄС на шляху євроінтеграції, правових засад євроінтеграції України в різних секторах (енергетика, економіка, транспортна інфраструктура, екологія, банківська сфера), особливостей Угоди про асоціацію України з ЄС, розвиток відносин України і НАТО.

Результати навчання. Після вивчення навчальної дисципліни здобувач володітиме наступними компетентностями, що закріплені в Освітній програмі «Право» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право:

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. програмних компетентностей освітньої програми

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

Програмні результати навчання (РН)

РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу

РН 11 Мати базові навички риторики.

РН 18 Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	7	3	90	15	30	-	-	45	-	залік
Заочна	4	7	3	90	4	6	-	-	80	-	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Зародження та розвиток правових основ європейської та євроатлантичної інтеграції України												
Тема 1.1. Зародження і розвиток ідей і концепцій Єдиної Європи	11	2	4			5	11	1				10
Тема 1.2. Розвиток відносин України з Європейським Союзом на шляху європейської інтеграції	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 1.3. Угода про асоціацію України з ЄС	11	2	4			5	11		1			10
Тема 1.4. Євроатлантична інтеграція України	12	2	4			6	11		1			10
Разом за ЗМ1	44	8	16			22	45	2	3			40
Змістовий модуль 2. Секторальна інтеграція права України до права ЄС												
Тема 2.1. Євроінтеграція України у секторі енергетики	9	2	3			5	11	1				10
Тема 2.2. Інтеграція Україна - ЄС у банківському секторі та сфері цифрової економіки та	8	2	3			6	12	1	1			10
Тема 2.3. Екологічний вимір євроінтеграції України: правові аспекти	9	2	4			6	11		1			10
Тема 2.4. Євроінтеграція України у сфері транспортної інфраструктури	9	1	4			6	11		1			10
Разом за ЗМ 2	46	7	14			23	45	2	3			40
Усього годин	90	**15**	**30**			**45**	90	4	6			80

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
Тема 1.1.	**Зародження і розвиток ідей і концепцій Єдиної Європи** 1. Витоки європейського федералізму. Перші відомі політичні проекти об'єднання європейських держав. 2. Відродження ідеї європейської єдності в міжвоєнний період. Панєвропеїзм. Інтегральний федералізм. 3. Активізація європейського федералізму після другої світової війни. Європейський федералістський рух. 4. Федералістська модель європейської інтеграції: зміст, ознаки. Криза традиційних федералістських концепцій єдиної Європи. Нові тенденції у розвитку європейського федералізму. 5. Сучасні неофункціоналістські концепції європейської інтеграції. Інтеграційні концепції «первинного поглиблення» та «первинного розширення».
Тема 1.2.	**Розвиток відносин України з Європейським Союзом на шляху європейської інтеграції** 1. Декларація ЄС щодо України 1991р. 2. Ратифікація Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС 1994р. 3. Перше засідання Спільного комітету Україна – ЄС. Перший саміт Україна – ЄС. 1997р. Стратегія інтеграції України до ЄС 1998р. 4. Процес запровадження зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Угода Україна – ЄС щодо доступу до ринку. 5. Набуття чинності угодами про спрощення візового режиму та реадмісію між Україною та ЄС, саміт ЄС-Україна. 6. Угода про асоціацію між Україною та ЄС 2014 р.
Тема 1.3.	**Критерії членства та умови вступу до ЄС** 1. Особливості запровадження безвізового режиму на шляху до вступу в ЄС 2. Політичні критерії для потенційних країн-членів ЄС 3. Економічні критерії для країн, що бажають стати членами ЄС 4. Механізм виконання Маастрихтської угоди в сучасних умовах
Тема 1.4.	**Евроатлантична інтеграція України** 1. Історія розвитку Північноатлантичного альянсу. Договір про заснування Північноатлантичного альянсу. Роль НАТО як політичного та військового союзу.

	2. Порядок вступу нових членів до НАТО: етапи вступу, базові принципи для країн кандидатів на вступ до НАТО. 3. Інституційна структура НАТО. Штаб-квартира НАТО. 4. Колективна оборона як головне завдання Альянсу. Співробітництво НАТО з ЄС. 5. Розвиток відносин Україна – НАТО. 6. Співробітництво України і НАТО під час повномасштабного військового вторгнення Росії в Україну
Тема 2.1.	**Євроінтеграція України у секторі енергетики** 1. Правові засади євроінтеграції у сфері енергетики 2. Нові європейські ринкові інструменти у сфері енергетики. 3. Переваги входження України в ринок енергетики ЄС. 4. Зелений курс ЄС у сфері енергетики. 5. Євростандарт щодо «нафтового резерву».
Тема 2.2.	**Інтеграція Україна – ЄС у банківському секторі та сфері цифрової економіки** 1. Правові основи євроінтеграції України у сфері цифрової економіки. 2. Координація політик у галузі електронних комунікацій 3. Формування єдиного цифрового ринку в ЄС та Україна. 4. Взаємодія України і ЄС у банківському секторі згідно Угоди про асоціацію. 5. Напрями нормативно-правової адаптації національного банківського законодавства до стандартів ЄС. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року.
Тема 2.3.	**Екологічний вимір євроінтеграції України: правові аспекти** 1. Зобов'язання України у сфері екології та захисту довкілля відповідно до Угоди про асоціацію. 2. Екологізація законодавства України в рамках Угоди про асоціацію. 3. Європейський зелений курс та виклики для України. 4. Фінансові аспекти процесів екологізації
Тема 2.4.	**Євроінтеграція України у секторі енергетики та транспортної інфраструктури** 1. Шляхи забезпечення сумісності транспортних систем ЄС та України (*TEN-T)*. 2. Участь України у розбудові стратегічного транспортного сполучення Європа – Азія. 3. Євроінтеграція України у секторі автомобільного транспорту 4. Проблема демонополізації в галузі перевезень на залізничному транспорті

	5. Імплементація європейських стандартів у сфері міжнародного морського та внутрішнього водного транспорту 6. Інтеграція України у спільний авіаційний простір.

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
Тема 1.1.	**Зародження і розвиток ідей і концепцій Єдиної Європи** 1. Витоки європейського федералізму. Перші відомі політичні проекти об'єднання європейських держав. 2. Відродження ідеї європейської єдності в міжвоєнний період. Панєвропеїзм. Інтегральний федералізм. 3. Активізація європейського федералізму після другої світової війни. Європейський федералістський рух. 4. Федералістська модель європейської інтеграції: зміст, ознаки. Криза традиційних федералістських концепцій єдиної Європи. Нові тенденції у розвитку європейського федералізму. 5. Сучасні неофункціоналістські концепції європейської інтеграції. Інтеграційні концепції "первинного поглиблення" та "первинного розширення".
Тема 1.2.	**Розвиток відносин України з Європейським Союзом на шляху європейської інтеграції** 1. Декларація ЄС щодо України 1991р. 2. Ратифікація Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС 1994р. 3. Перше засідання Спільного комітету Україна - ЄС. Перший саміт Україна - ЄС. 1997р. Стратегія інтеграції України до ЄС 1998р. 4. Процес запровадження зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Угода Україна - ЄС щодо доступу до ринку. 5. Набуття чинності угодами про спрощення візового режиму та реадмісію між Україною та ЄС, саміт ЄС-Україна. 6. Угода про асоціацію між Україною та ЄС 2014 р.
Тема 1.3.	**Критерії членства та умови вступу до ЄС** 1. Особливості запровадження безвізового режиму на шляху до вступу в ЄС 2. Політичні критерії для потенційних країн-членів ЄС 3. Економічні критерії для країн, що бажають стати членами ЄС 4. Механізм виконання Маастрихтської угоди в сучасних умовах

Тема 1.4.	**Євроатлантична інтеграція України** 1. Історія розвитку Північноатлантичного альянсу. Договір про заснування Північноатлантичного альянсу. Роль НАТО як політичного та військового союзу. 2. Порядок вступу нових членів до НАТО: етапи вступу, базові принципи для країн кандидатів на вступ до НАТО. 3. Інституційна структура НАТО. Штаб-квартира НАТО. 4. Колективна оборона як головне завдання Альянсу. Співробітництво НАТО з ЄС. 5. Розвиток відносин Україна – НАТО. 6. Співробітництво України і НАТО під час повномасштабного військового вторгнення Росії в Україну
Тема 2.1.	**Євроінтеграція України у секторі енергетики** 1. Правові засади євроінтеграції у сфері енергетики 2. Нові європейські ринкові інструменти у сфері енергетики. 3. Переваги входження України в ринок енергетики ЄС. 4. Зелений курс ЄС у сфері енергетики. 5. Євростандарт щодо «нафтового резерву».
Тема 2.2.	**Інтеграція Україна - ЄС у банківському секторі та сфері цифрової економіки** 1. Правові основи євроінтеграції України у сфері цифрової економіки. 2. Координація політик у галузі електронних комунікацій 3. Формування єдиного цифрового ринку в ЄС та Україна. 4. Взаємодія України і ЄС у банківському секторі згідно Угоди про асоціацію. 5. Напрями нормативно-правової адаптації національного банківського законодавства до стандартів ЄС. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року.
Тема 2.3.	**Екологічний вимір євроінтеграції України: правові аспекти** 1. Зобов'язання України у сфері екології та захисту довкілля відповідно до Угоди про асоціацію. 2. Екологізація законодавства України в рамках Угоди про асоціацію. 3. Європейський зелений курс та виклики для України. 4. Фінансові аспекти процесів екологізації
Тема 2.4.	**Євроінтеграція України у секторі енергетики та транспортної інфраструктури** 1. Шляхи забезпечення сумісності транспортних систем ЄС та України (*TEN-T).*

	2. Участь України у розбудові стратегічного транспортного сполучення Європа - Азія. 3. Євроінтеграція України у секторі автомобільного транспорту 4. Проблема демонополізації в галузі перевезень на залізничному транспорті 5. Імплементація європейських стандартів у сфері міжнародного морського та внутрішнього водного транспорту 6. Інтеграція України у спільний авіаційний простір.

Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ)

№	Завдання до тем
1	Сучасні неофункціоналістські концепції європейської інтеграції
2	Проблеми міграційної політики та євроінтеграція на сучасному етапі
3	Особливості підготовки та підписання Угоди про асоціацію України з ЄС
4	Історія розвитку Північноатлантичного альянсу
5	Умови доступу товарів агропромислового комплексу України до європейського агропродовольчого ринку: тарифні квоти
6	Євростандарт щодо «нафтового резерву»
7	Формування єдиного цифрового ринку в ЄС та Україна
8	Взаємодія України і ЄС у банківському секторі згідно Угоди про асоціацію
9	Екологізація законодавства України в рамках Угоди про асоціацію
10	Участь України у розбудові стратегічного транспортного сполучення Європа - Азія (*TEN-T)*

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом і виконується в поза аудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опановувати практичні навички прийняття правових рішень. Відповіді на питання повинні бути законспектовані, їхнє викладення має бути стислим і чітким, обов'язковими є посилання на використані джерела.

Форма контролю самостійної роботи – перевірка конспекту або обговорення на семінарському занятті. Питання, відведені для самостійної роботи, виносяться на поточний, модульний і підсумковий семестровий контроль.

З метою самостійного визначення рівня засвоєння теоретичного матеріалу студентам пропонуються питання для самоконтролю набутих знань.

Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин д.ф.н.	Кількість годин з.ф.н.
Тема 1.1. Зародження і розвиток ідей і концепцій Єдиної Європи	Проаналізувати основні історичні етапи становлення ідеї європейської єдності від ранніх інтеграційних концепцій до створення сучасного Європейського Союзу. Скласти глосарій базових понять європейської інтеграції (європейська єдність, федералізм, конфедералізм, наднаціональність, європейська інтеграція). Підготувати порівняльну таблицю основних концепцій європейської інтеграції та поглядів їхніх представників щодо майбутнього політичного й економічного устрою Європи.	5	10
Тема 1.2. Розвиток відносин України з Європейським Союзом на шляху європейської інтеграції	Проаналізувати основні етапи розвитку відносин між Україною та Європейським Союзом від проголошення незалежності України до набуття статусу країни-кандидата на вступ до ЄС. Скласти хронологічну таблицю ключових документів і подій, що визначили розвиток співробітництва України з ЄС. Визначити основні здобутки, проблеми та перспективні напрями європейської інтеграції України з урахуванням виконання критеріїв вступу до ЄС.	6	10
Тема 1.3. Угода про асоціацію України з ЄС	Проаналізувати структуру, мету, основні принципи та правову природу Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.	5	10

	Підготувати порівняльну таблицю основних положень Угоди про асоціацію щодо політичного діалогу, економічного співробітництва, зони вільної торгівлі та наближення законодавства України до права ЄС. Дослідити правові механізми імплементації положень Угоди про асоціацію в національне законодавство України та визначити роль спільних інституцій асоціації. Проаналізувати вплив поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС на розвиток торговельно-економічних відносин і визначити основні виклики її функціонування.		
Тема 1.4. Євроатлантична інтеграція України	Проаналізувати основні етапи розвитку співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО) та визначити ключові документи, що регулюють ці відносини. Скласти порівняльну таблицю цілей, принципів і механізмів функціонування Європейського Союзу та НАТО з урахуванням їхньої ролі в європейській системі безпеки. Дослідити правові та інституційні механізми співробітництва України з НАТО у сферах оборони, безпеки, військової освіти та реформування сектору безпеки й оборони. Визначити основні напрями адаптації сектору безпеки й оборони України до стандартів НАТО та проаналізувати пов'язані з цим правові й організаційні виклики.	6	10
Тема 2.1. Євроінтеграція України у секторі енергетики	Проаналізувати правові засади енергетичного співробітництва України з ЄС та визначити значення	5	10

	Договору про заснування Енергетичного Співтовариства для інтеграції енергетичних ринків. Скласти порівняльну таблицю основних положень енергетичного законодавства України та відповідних норм права ЄС щодо функціонування ринків електроенергії та природного газу. Дослідити правові механізми інтеграції енергетичних ринків України та ЄС, зокрема питання синхронізації енергосистем, транскордонної торгівлі та забезпечення енергетичної безпеки. Визначити основні напрями адаптації енергетичної політики України до кліматичних та енергетичних цілей ЄС і проаналізувати правові аспекти розвитку відновлюваної енергетики.		
Тема 2.2. Інтеграція Україна - ЄС у банківському секторі та сфері цифрової економіки	Проаналізувати основні напрями гармонізації банківського законодавства України з правом ЄС та визначити роль Національного банку України в цьому процесі. Підготувати порівняльну таблицю правового регулювання банківського нагляду, платіжних послуг і захисту прав споживачів фінансових послуг в Україні та ЄС. Дослідити правові засади інтеграції України до єдиного цифрового ринку ЄС, зокрема у сферах електронної комерції, електронної ідентифікації, цифрових послуг і захисту персональних даних. Визначити основні правові виклики цифровізації фінансового сектору України в контексті європейської інтеграції та запропонувати напрями вдосконалення національного законодавства з урахуванням актів ЄС.	6	10

Тема2.3. Екологічний вимір євроінтеграції України: правові аспекти	Проаналізувати основні принципи та джерела екологічного права ЄС і визначити їхнє значення для формування екологічної політики України. Скласти порівняльну таблицю положень екологічного законодавства України та ЄС у сферах оцінки впливу на довкілля, стратегічної екологічної оцінки й управління відходами. Дослідити правові механізми імплементації європейських екологічних стандартів в Україні відповідно до Угоди про асоціацію та визначити основні проблеми їх практичного застосування. Проаналізувати правові аспекти реалізації Європейського зеленого курсу в контексті європейської інтеграції України, зокрема щодо декарбонізації економіки, розвитку відновлюваної енергетики та адаптації до зміни клімату.	6	10
Тема 2.4. Євроінтеграція України у сфері транспортної інфраструктури	Проаналізувати правові засади співробітництва України та ЄС у сфері транспортної інфраструктури й визначити значення Транс'європейської транспортної мережі (TEN-T) для інтеграції України до європейського транспортного простору. Підготувати порівняльну таблицю основних вимог законодавства України та ЄС у сферах автомобільного, залізничного, морського й авіаційного транспорту. Дослідити правові механізми розвитку транспортних коридорів між Україною та ЄС, зокрема питання транскордонного сполучення, спрощення перевезень і	6	10

	модернізації прикордонної інфраструктури. Визначити основні правові, технічні та інституційні перешкоди інтеграції транспортної системи України до європейської та запропонувати напрями їх подолання з урахуванням вимог права ЄС.		

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Самостійна робота оцінюється за результатами перевірки конспектів, письмових завдань (есе, рефератів), ведення термінологічного словника, виконання тестів та обговорення матеріалу відповідно до таких критеріїв:

5 балів - здобувач у повному обсязі володіє матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст питань для самостійного опрацювання. Відповіді чітко та стисло законспектовані. Здобувач самостійно й аргументовано викладає матеріал під час обговорення, робить обов'язкові посилання на джерела та використовує як обов’язкову, так і додаткову літературу.

4 бали - здобувач на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, впевнено та обґрунтовано його викладає. У підготовленому конспекті зміст питань розкрито з використанням переважно обов'язкової літератури. Здобувач допускає лише поодинокі несуттєві неточності, які здатний виправити самостійно.

3 бали - здобувач загалом володіє матеріалом та викладає його основний зміст, проте робить це без глибокого всебічного аналізу та аргументації. Матеріал підготовлено без використання всієї необхідної літератури. Здобувач допускає окремі суттєві неточності та помилки під час відповіді.

2 бали - здобувач лише фрагментарно або частково володіє матеріалом, викладає його поверхово, неповно і без належного обґрунтування. Під час обговорення здобувач плутається в базовій термінології, не здатний до самостійної аргументації та потребує навідних питань від викладача.

1 бал - здобувач мінімально володіє навчальним матеріалом. Він не в змозі викласти зміст питань самостійної роботи, не розуміє теоретичного матеріалу та допускає суттєві помилки.

Методи навчання

Викладання засноване на тісній взаємодії між викладачем та здобувачем із використанням інтерактивних методів з тим, щоб допомогти студентам розвивати аналітичні навички, здатність до логічно-обґрунтованої аргументації та розуміння міжнародно-правових аспектів з позицій доктрини та принципу верховенства права. Під час лекційних занять, в основному, використовуються пояснювально-ілюстративний, пізнавально-пошуковий та

інтерактивний методи навчання і викладання: пояснення нового матеріалу, що має проблемний характер, у формі повідомлень, дискусій, консультацій, розв'язання ситуативних завдань, із застосуванням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій; організація лекції у формі, коли студенти можуть аргументовано висловлювати свої погляди та аналізувати позиції різних країн, демонстрація презентацій, інтерактивних платформ, віртуальних екскурсій до європейських інституцій тощо з тематики лекційного заняття.

Поєднання компетентнісного та інтерактивного підходів становить основу організації та проведення практичних занять з дисципліни. Використовується індивідуальна або групова робота, що передбачає колоквіуми, дебати, розв'язання реальних кейсів, завдань, які вимагають збору, систематизації та аналізу інформації з національних і міжнародних джерел, її міжнародно-правової оцінки. Окрім цього, застосовується метод використання інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема демонстрація презентацій, доповідей, рефератів, есе, колективна робота з нормативною базою.

Система контролю та оцінювання

Методи поточного контролю:

- індивідуальне і фронтальне усне опитування;
- бліц-опитування;
- письмові самостійні роботи (реферати, есе);
- ведення термінологічного словника;
- виконання практичних, індивідуальних та самостійних завдань;
- розв'язання проблемних ситуацій та правових задач;
- тестування (стандартизовані тести);
- презентації результатів досліджень.

Форми контролю:

Поточний контроль (здійснюється на практичних заняттях та за результатами виконання завдань самостійної роботи);

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Результати поточного контролю (максимум 50 балів) та заліку (максимум 50 балів) сумуються і переводяться у національну шкалу та шкалу ЄКТС відповідно до затвердженої системи оцінювання.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на

практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання індивідуальних завдань.

Усний виступ та виконання письмового завдання, під час практичного заняття	**Критерії оцінювання**
5 балів	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
4 бали	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
3 бали	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2 бали	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
1 бал	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

0 балів	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії підсумкового оцінювання знань здобувачів

45-50 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили зміст питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу.

41-44 бали отримують студенти, які в цілому розкрили зміст питання, однак не повно і допустили деякі неточності. При цьому не використали на достатньому рівні обов'язкову літературу.

37-40 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки.

34-36 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.

30-33 бали отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкрили більшість його окремих положень і допустили при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми.

0-29 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – 50 балів та підсумкового модуль – контролю – 50 балів, за 100-бальною університетською шкалою:

- здобувачам вищої освіти, які повністю оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, можуть дати відповіді на всі питання курсу, опанували рекомендовану літературу, виставляють оцінку A. При цьому оцінку – 100 балів (за шкалою ЧНУ ім. Ю.Федьковича), як виняток, можуть отримати тільки здобувачі вищої освіти, які, крім відмінних знань за програмою дисципліни, виявили активність в науково-дослідній роботі за тематикою курсу, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях тощо;
- здобувачам вищої освіти, які оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допустили незначні неточності, ставлять оцінку B;
- здобувачам вищої освіти, які в основному оволоділи програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні, проте у відповідях допускають несуттєві помилки, ставлять оцінку C;
- здобувачам вищої освіти, які показали задовільні результати оволодіння

Робочою програмою навчальної дисципліни на репродуктивному рівні й при відповідях допускають помилки, ставлять оцінку D;

– здобувачам вищої освіти, які виявили мінімально достатній рівень знань з дисципліни, необхідний для продовження навчання, вивчили основні терміни курсу та орієнтуються в матеріалі базового підручника, ставлять оцінку E.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами вивчення дисципліни отримали незадовільні оцінки FX або F, повинні додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх знань і при оцінці FX повторно перескласти підсумковий контроль,а при оцінці F пройти повторний курс вивчення дисципліни зі складанням підсумкового контролю.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)								Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	100
6	6	6	7	6	6	6	7		

T1, T2 ... T13 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Витоки європейського федералізму. Перші відомі політичні проекти об'єднання європейських держав.
2. Відродження ідеї європейської єдності в міжвоєнний період. Офіційні урядові пропозиції у напрямку європейського федеративного будівництва.
3. Європейський федералістський рух. Основні масові організації федералістського руху.
4. Федералістська модель європейської інтеграції: зміст, ознаки.
5. Криза традиційних федералістських концепцій єдиної Європи. Нові тенденції у розвитку європейського федералізму.
6. Сучасні неофункціоналістські концепції європейської інтеграції. Інтеграційні концепції "первинного поглиблення". Теоретичний напрямок "первинного розширення".
7. Передумови та чинники, що сприяли початку європейської
8. Перехідний період європейської інтеграції у 1958-1969 роки.
9. Вплив світової економічної кризи на розвиток європейського співтовариства у 1973-1984 роки.
10. Активізація європейських інтеграційних процесів у 1985-1992 роках.
11. Європейський Союз від 90-тих років до сьогодення.
12. Ратифікація Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС 1994р.
13. Перше засідання Спільного комітету Україна - ЄС. Перший саміт Україна - ЄС. 1997р. Стратегія інтеграції України до ЄС 1998р.
14. Процес запровадження зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Угода Україна - ЄС щодо доступу до ринку.
15. Набуття чинності угодами про спрощення візового режиму та реадмісію між Україною та ЄС, саміт ЄС-Україна (Евіан).
16. Угода про асоціацію між Україною та ЄС 2014 р.
17. Особливості запровадження безвізового режиму на шляху до вступу в ЄС
18. Політичні критерії для потенційних країн-членів ЄС
19. Економічні критерії для країн, що бажають стати членами ЄС
20. Механізм виконання Маастрихтської угоди в сучасних умовах
21. Історія розвитку Північноатлантичного альянсу. Договір про заснування Північноатлантичного альянсу. Роль НАТО як політичного та військового союзу.
22. Порядок вступу нових членів до НАТО: етапи вступу, базові принципи для країн кандидатів на вступ до НАТО.
23. Інституційна структура НАТО. Штаб-квартира НАТО.

24. Колективна оборона як головне завдання Альянсу. Співробітництво НАТО з ЄС.
25. Історія розвитку відносин України і НАТО з моменту набуття Україною незалежності.
26. Співробітництво України і НАТО під час повномасштабного військового вторгнення Росії в Україну
27. Проголошення набуття членства в НАТО кінцевою метою співробітництва України з Альянсом. Міжвідомча комісія по підготовці України до вступу в НАТО.
28. Особливості імплементації Угоди про зону вільної торгівлі
29. Умови доступу товарів агропромислового комплексу України до європейського агропродовольчого ринку: тарифні квоти
30. Технічні бар'єри для доступу на ринок ЄС промислових виробів України та умови доступу до ринків промислових виробі (промисловий безвіз»)
31. Асиметричність «промислового безвізу» між Україною та ЄС
32. Правові засади євроінтеграції у сфері енергетики
33. Нові європейські ринкові інструменти у сфері енергетики.
34. Переваги входження України в ринок енергетики ЄС.
35. Зелений курс ЄС у сфері енергетики.
36. Євростандарт щодо «нафтового резерву».
37. Правові основи євроінтеграції України у сфері цифрової економіки.
38. Координація політик у галузі електронних комунікацій
39. Формування єдиного цифрового ринку в ЄС та Україна.
40. Взаємодія України і ЄС у банківському секторі згідно Угоди про асоціацію.
41. Напрями нормативно-правової адаптації національного банківського законодавства до стандартів ЄС. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року.
42. Зобов'язання України у сфері екології та захисту довкілля відповідно до Угоди про асоціацію.
43. Європейський зелений курс та виклики для України.
44. Шляхи забезпечення сумісності транспортних систем ЄС та України
45. Імплементація європейських стандартів у сфері міжнародного морського та внутрішнього водного транспорту

Зарахування результатів неформальної освіти

Індивідуальна траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивченні навчальної дисципліни також реалізується через участь у неформальній/інформальній освіті.

Зарахування результатів неформальної освіти здійснюється на основі Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або

інформальної освіти (URL: https://media.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf).

За наявності належного сертифіката здобувачу освіти нараховується **3 бали** за відповідну тему, що прирівнюється до оцінювання виконання завдань практичного заняття. До зарахування приймаються результати проходження окремих тем дисципліни на авторитетних онлайн-платформах, наприклад, Coursera, Prometheus, навчальних курсів HELP, зокрема, але не виключно, наступних:

1. Європейська зовнішня політика: просто про складне
https://prometheus.org.ua/course/coursev1:Prometheus+EUFP101+2019_T3
2. Перемовини про вступ України до ЄС
https://prometheus.org.ua/course/course-v1:ANTS+INEU101+2024_T2
3. Україна на шляху до ЄС
https://prometheus.org.ua/course/coursev1:Prometheus+UAEU101+2023_T2
4. Європейський зелений курс (ЄЗК) та Україна
https://prometheus.org.ua/course/coursev1:Prometheus+GREEN101+2023_T1

Рекомендована література

Основна:

1. Євроінтеграція України: проблеми, ризики, виклики. Український інститут майбутнього. 2025. 30 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1ECqu-qysL5Jkcdi6T7ub8iaATDTzQ9XJ/view
2. Пожар А.А, Пантелеймоненко А.О. Перспективи та проблеми європейської інтеграції України. *Економіка і суспільство*. 2024. Випуск 65. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4426/4359
3. Чорнобай О. Сучасний стан і перспективи української інтеграції. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: "Юридичні науки". 2021. №1 (29). С.66-73. URL: https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/may/23526/10.pdf
4. Україна на шляху до ЄС: стан, виклики, перспективи. Позиція та оцінка експертів. Громадська рада при МЗС України. 2026. 27 с. URL: https://razumkov.org.ua/images/2026/04/27/2026_European_integration_April.pdf
5. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Київ: Центр учбової літератури. 2019. 172 с.
6. Макаренко М.І. Європейська інтеграція. Київ: Центр учбової літератури. 2019. 344 с.
7. Актуальні питання суспільних трансформацій в Україні: безпековий та євроінтеграційний виміри : колект. моногр. / під заг. ред. Ю. В. Палагнюк, С. І. Шкірчака. Миколаїв : Вид-во ЧНУ імені Петра Могили, 2018. 300 с.
8. Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики. Київ : Центр Разумкова. 2020. 100 с.

9. Мальська М.П., Антонюк Н.В. Основи європейської інтеграції. Київ: Центр учбової літератури. 2020. 320 с.

Додаткова (допоміжна)

10. Коваленко Н.В., Смагін В.Л., Махалова Ю.А. Євроінтеграція України як чинник трансформації іноземних інвестицій: виклики та перспективи. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №12. URL: https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/646
11. Самофалова М.О. Євроінтеграція України в умовах війни: проблеми та виклики. *Вісник Університету «Україна» (Серія «Економіка, менеджмент, маркетинг»).* 2023. № 9(36). С.56-66. URL: https://ekonomics.com.ua/s211-evrointegraciya-ukrayini-v-umovah-viyni-problemi-ta-vikliki-s-56-66
12. Хевцуріані А. Т. Основні позитивні та негативні риси євроінтеграції України. Політичне життя. 2020. №2. С.52-56.
13.Правове забезпечення адаптації інвестиційної моделі розвитку економіки України та ринків фінансових послуг до права Європейського Союзу : монографія / [С. В. Глібко, Н. М. Внукова, О. О. Дмитрик та ін.] ; за ред. С. В. Глібка, Н.М. Внукової, О.О. Дмитрик. Харків : Право, 2017. 400 с.
14. Геополітичні та геоекономічні зміни, формовані під впливом російської агресії, та оновлення місця України у світовому просторі. – Центр Разумкова, 2022р., с.4-5, – Режим доступу: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2022_TRANSFORMANS_UKR.pdf .
15. Романів Х. Євроінтеграція національного приватного права як умова правового прогресу. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 10 грудня 2021 р.) / за заг. ред. І.В. Красницького. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ. 2021. 404 с.
16. Час для війни, і не лише з росією. Які пріоритети ЄС визначила Урсула фон дер Ляєн на 2023 рік. – Європейська правда, 15 вересня 2022р., – Режим доступу: https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/09/15/7146813 .
17. Європейська інтеграція України: російський фактор - Національна безпека та оборона, 2020р., №1-2, с.58-61. – Режим доступу: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf

Інформаційні ресурси

1. Представництво України при Європейському Союзі: https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/
2. Представництво Європейського Союзу в Україні: https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine
3. Євроінтеграційний портал: https://eu-ua.kmu.gov.ua/
4. Офіційний сайт Європейського Союзу: www.europa.eu

5. Інформаційний центр сусідства ЄС (література і акти, що стосуються відносин ЄС з країнами-сусідами): http://www.

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»: https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/;
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»: https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/;
- «Політикою використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»: https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/.

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.